

Veronika Zakonjšek

TIMON ŠTURBEJ

»KOT IGRALEC SE VEDNO
SKUŠAM POTOPITI VASE,
ITI VSE GLOBLJE IN
POISKATI DELČKE, KI JIH
NAVADNO NE POKAŽEM«

FOTO ANDREAS RENTZ | EFP

S Timonom Šturbejem, ki se je letos uvrstil med deseterice evropskih vzhajajočih zvezd, sva se ujela v zgodovinski koncertni dvorani Maistersaal berlinskega Kreuzberga. Prostoru, le dobrih sto metrov oddaljenem od nekdanjega zidu, kjer je nekoč deloval kulturni Hansa Studio, ustvarjalni prostor Davida Bowieja, Nicka Cava in Iggyja Popa, v katerem so nastali albumi, ki so (re)definirali neodvisno in eksperimentalno glasbeno sceno druge polovice 20. stoletja. Berlinski festival bi težko našel dvorano, bolj primerno za predstavitev vzhajajočih zvezd evropskega filma. Prostor, prežet z zgodovino razdeljenega Berlina, a hkrati že od vselej definiran z eksplozijami mladostniške ustvarjalnosti in vznikajočih talentov.

Organizacija Evropske filmske promocije (EFP), ki je letos praznovala pol-jubilejno 25. leto, danes združuje že 37 evropskih držav, v svetu evropskega filma pa je prepoznala, iz njega izluščila ter v mednarodne filmske vode izstrelila že okoli 300 vzhajajočih zvezd: novih obrazov in izstopajočih igralskih talentov, ki jim s povezovanjem, mreženjem in novimi stiki vsaj delno (o) lajša razburkano plovbo v svet avdicij in grajenja karier zunaj meja njihovih držav in jezika. Lahko bi rekli, da se je do danes vzpostavila že kot svojevrstna znamka, ki stremi k prepoznavanju heterogenosti evropskih identitet, njihovih raznovrstnih osebnosti in talentov. Temu je nedvomno pričal tudi letošnji nabor desetih različnih osebnosti, ki so se med seboj čudovito dopolnile v eklektično celoto. Celoto, ki je pred nami razprla paletu desetih različnih držav, jezikov in kulturnih ozadij, a tudi profesionalnih izkušenj, izobrazbe in širših življenjskih interesov.

Na eni strani smo tako videli Timona Šturbeja, ki je z izjemnim igralskim razponom od Želeta v **Posledicah** (2018, Darko Štante) do Tomaža v **Jezdecih** (2022, Dominik Mencej) navdušil letošnjo žirijo, a katerega primarni svet vendarle predstavlja gledališče: »Gledališče je bolj performativno, dogaja se 'tukaj in zdaj', zaradi česar ustvarja takojšnjo povezavo z občinstvom. Igre ne moreš kar 'izklopiti', zato moraš vso svojo energijo projicirati na igralce. Po drugi strani pa kamera ujame vse tiste manjše detajle igre, ki jih v gledališču ne moreš zares izkusiti.« Na drugi strani te impresivne deseterice smo ujeli tudi Marie Reuther iz Danske, ki se gledališke obrti šele uči in je pred kratkim preživela svoj prvi odrski nastop v Molièrovi komediji, Hanno van Vliet iz Nizozemske, ki ji je v navdih igrati nepopolne like, saj odpirajo razmislek in dialog o kompleksnih ženskih identitetah, ter Emilia Sakraya, ki je odraščal ob gledanju Jackieja Chana in si želi tovrstno fizično prezenco nekoč tudi sam poosebiti pred kamero. Ne nazadnje pa je bila med njimi tudi 19-letna Gracija Filipović, protagonistka filma **Morena** (2021,

Antoneta Alamat Kusijanović), ki je bila v zgodnjih najstniških letih za vlogo odkrita med naturščiki, a svoje prihodnosti ne vidi v svetu igre: danes študentka biologije je za svoj življenjski fokus raje izbrala okoljevarstvo in naravo. »Včasih zna biti težko. Bila so že obdobja, ko sem imela zjutraj intervjuje, popoldne pa sem se učila za izpite ... Ampak seveda ni nemogoče, če imaš disciplino in si pripravljen trdo delati,« je na Berlinalu komentirala svoje usklajevanje dveh diametralno nasprotnih svetov.

Timon Šturbej se je na domačih tleh zapisal že kot tretja vzhajajoča zvezda po presoji žirije: leta 2013 se je v Berlinu mednarodni publiko predstavil Jure Henigman, leta 2017 Maruša Majer, preden je v proces izbiranja stopila petčlanska mednarodna žirija, pa so si ta naziv prislužili tudi Marko Mandić, Iva Krajnc Bagola in Aleksandra Balmazović. A ko pogledamo nekoliko širše, nabor imen hitro postane še bolj impresiven: Carey Mulligan, Nina Hoss, Franz Rogowski, Adèle Haenel, Hilmir Snær Guðnason, Mélanie Laurent, Riz Ahmed, Alicia Vikander, v eni prvih edicij pa je status vzhajajoče zvezde pripadel tudi samemu Jamesu Bondu, Danielu Craigu.

Do točke, ko s Timonom sedeva za njegovo mizo številka 5, je že utrujen. Njihov urnik je zapolnjen do minute: medijske predstavitve, intervjuji, spoznavanje novih agentov in kasting direktorjev. Čeprav se je dan šele dobro začel, so za njim že tiskovna konferenca, televizijski in radijski intervju, za mano pa ga čaka še dobrih pet ur intervjujev z mednarodnimi mediji. Vidno varčuje z energijo, njegovi odgovori so preudarni in umirjeni, a iz njega kljub vsemu veje predvsem navdušenje, da se je znašel v naboru tako različnih, zanimivih, drugačnih ljudi. Na tej točki se poznajo le dober dan, a energija med njimi je povezovalna, prijateljska.

Čeprav se je dan šele dobro začel, so za njim že tiskovna konferenca, televizijski in radijski intervju, za mano pa ga čaka še dobrih pet ur intervjujev z mednarodnimi mediji.

Žirijo je prepričal izjemen igralski razpon, ki ga pokažeš s filmoma Posledice in Jezdeca. Če gre pri prvem za zelo fizično vlogo, nekakšno manifestacijo toksične moškosti, v Jezdecih vidimo popolno nasprotje; gre za zelo subtilno in zadržano igro. Kako si se lotil razvijanja teh dveh povsem diametralnih likov? | V bistvu sem se likov lotil na precej podoben način. Šlo je predvsem za brskanje po sebi in za iskanje nekih plati, ki jih na ta način načeloma ne izražam. Predvsem pri **Posledicah** mi je bilo glavno doseči neko mentalno stanje in samozavest človeka, ki je v mnogih aspektih čisto drugačen od mene. Pridobiti to njegovo odrezavost in nasilje. Ne preizpraševati svojih odločitev. Nepričakovano reagirati in presenečati sebe. Pri **Jezdecih** pa sem se veliko ukvarjal predvsem z narečjem, to je bil res velik izziv. In pa z raziskovanjem Prlekije in tamkajšnjega življenja. S spoznavanjem ljudi, ki so tam.

Prav to pristno prleško narečje, ki ga demonstrirata s soigralcem Petjo Labovićem, je eden bolj fascinantnih aspektov filma Jezdeca, ki pa je za mednarodno žirijo vendarle ostal povsem neopažen. Kakšen je bil tukaj proces učenja? | Prvi stadij učenja je bil z učiteljem dialekta, inštruktorjem Gašperjem Lovrencem, sicer prav tako igralcem. On naju je učil in pripravljaj na snemanje. Na koncu pa sva šla še do mojih sorodnikov v Prlekijo in nekaj časa preživela z njimi, da sva se čim bolj asimilirala in dodatno razvila uho.

Torej imaš korenine tudi v teh koncih? | Tako je, ta svet mi ni bil čisto tuj. (*smeh*)

Na kakšen način pred snemanjem razdelaš svoj lik in katere informacije so ti najpomembnejše, da se lahko suvereno potopiš v njegovo realnost? | Seveda zmeraj poskušam čim natančneje poustvariti njegov svet, razdelati razne podrobnosti in koščke informacij, ki v scenariju morda manjkajo. Kasneje pa se skušam predvsem čim bolj vživeti v dane situacije. Si predstavljati, kako bi se take vrste človek znašel v situaciji, ki je pred nami. Kako bi se navsezadnje jaz sam znašel v takšnih pogojih. Kot igralec se vedno skušam potopiti vase, iti vse globlje in poiskati delčke, ki jih navadno ne pokažem. Rad pa pristopim k likom, ki se čutijo živi.

Si svet okoli lika rad ustvariš sam ali gre za proces pogovora z režiserjem? | Zmeraj gre za neko soustvarjanje. Mogoče gre večinoma za neke bolj individualne, samostojne priprave, ampak veliko tudi predebatiram z režiserjem in soigralci.

Kako je ta proces potekal pri Posledicah? Si v Želetu vseeno poiskal neko humanost, si razložil, osmislił njegova moralno

sporna dejanja? | Nanj nikoli nisem gledal kot na negativen lik. To lahko zelo omejuje ustvarjalni proces. Predvsem sem poskušal upravičiti njegova dejanja in poiskati razloge, zakaj se tako obnaša. In ga ne preizpraševati. Ga ne ožigosati.

Kakšen način sodelovanja z režiserjem ti je navadno najbližje? Imaš rad, da pri filmih ostaja prostor za tvoj lasten kreativni input in improvizacijo? | Seveda je pomembna neka artistska vizija režiserja ali ekipe. Predvsem imam rad, kadar pridemo na neko skupno valovno dolžino, da imamo neko osnovno informativno ozadje, ki stoji in se sklada. Potem pa znotraj tega obožujem, kadar se odpre tudi prostor za improvizacijo.

Kako pa je sploh prišlo do teh dveh sodelovanj? Si se udeležil avdicij ali sta te režiserja že vnaprej predvidela v vlogah? | Dare (*Štante*, op. a.) je takrat naredil avdicio na AGRFT, ki sem se je udeležil in bil izbran. Ampak na tej točki še ni bilo točno določeno, katero vlogo bo kdo igral. Tako da nisem zares pričakoval, da bom igral prav Želeta. Me je kar presenetilo, ampak sem Daretu hvaležen za to zaupanje. Pri **Jezdecih** je bilo pa tako, da je Dominik prišel do naju s Petjo, saj naju je imel že kar nekako v glavi kot protagonista.

Jezdeca je film ceste, nekakšna prleška variacija Easy Riderja, ki pa je v svojem jedru predvsem zgodba o odrasčanju. Kakšno je bilo ozadje snemanja? Prijateljstvo vaju s Petjo deluje povsem naravno, tudi na motorjih delujeta suverena. | (*smeh*) Res je popolnoma naravno, ker sva prijatelja že od otroštva, praktično iz plenice, tako da nama na tem odnosu ni bilo treba pretirano graditi. Oziroma sploh ne! Je bila stvar narejena, še preden smo začeli snemati. Motorji pa ... mopeda sta bila že od začetka nekako suverena, je imel pa Petja inštrukcije za motor, ki ga vozi v filmu.

Kaj pa z vidika dinamičnosti snemanja, ki jo je prineslo pogosto menjavanje lokacij? In načina snemanja – je bil potek kronološki ali ste delali velike časovne preskoke? | Ta del je bil zelo naporen, sploh ker smo snemali poleti. Bilo je ogromno, ogromno lokacij, tudi v različnih državah ... En del filma smo snemali tudi na Hrvaškem. Predvsem je bilo res vroče v volnenih oblekah! Tudi snemali nismo kronološko, tako da smo scenarijsko precej skakali, zato je bilo treba imeti zelo razdelane stvari in predstavo o tem, kje v zgodbi se nahajamo.

Je tak »fragmentiran« način dela dodaten izziv za igralca? | To je zmeraj izziv filma. Redke so priložnosti, da se lahko snema kronološko. Mislim, da je to načeloma velika prednost, kakor je na drugi strani neko kronološko sosledje scen prednost gledališča.

Kakšno je pri nas sploh stanje filmske igre? Si v teku študija veliko sodeloval s študenti filmske režije ali pa za primarni fokus igralske izobrazbe še vedno velja predvsem gledališka igra? | Še zmeraj je primarni fokus gledališka igra, ampak imamo na Akademiji vendarle tudi predmet Igra pred kamero, kjer se spoznavamo z njenimi osnovami ter sodelujemo s študenti režije in scenaristike. Tako da to povezovanje vsekakor je. Tudi jaz sem imel že v času študija dosti tovrstnih sodelovanj, kasneje pa sem se udeležil še delavnic filmske igre v Münchnu, kar je bila prav tako izredno zanimiva izkušnja.

Trenutno si zaposlen v ljubljanski Drami. Kako ob vseh rednih vajah in gledaliških predstavah časovno organiziraš še sodelovanja na filmskih projektih? Kako usklajuješ delo, da ne pride do preobremenjenosti? | Te urnike je vedno zelo težko usklajevati. Predvsem gledališki urnik ni zares fleksibilen, zato gre zmeraj za neko preobremenjenost. In iskanje lukenj v času. Tako je spajanje in usklajevanje obojega vsekakor naporno.

Imaš kakšne metode za vzpostavljanje distance do vlog, ki so psihično še posebej naporne? | Strogo ločujem profesionalno in osebno življenje. Konec koncev gre za igro ... In smisel nje je igranje. (*smeh*)

Izbor med evropske vzhajajoče zvezde ti bo odprl vrata v mednarodni svet avdicij, direktorjev kastinga in agencij. Kaj upaš, da boš odnesel od te izkušnje? Je tujina nekaj, kamor te vleče in na kar se nameravaš v naslednjih letih osredotočiti? | Vsekakor to nameravam in upam, da mi prinese kakšno vlogo v evropskem filmu. Z agentom že delava na tem, da bi nekako prestopil to mejo v svet. Redno mi pošilja podatke za avdicije, kar se bo po tej izkušnji zagotovo dogajalo še bolj pospešeno.

Agenta imaš torej že od prej. Kako je prišlo do tega sodelovanja? | Dobil sem ga v Londonu, ko smo bili s Posledicami na londonskem filmskem festivalu BFI. Takrat mi je Rok Biček, soproducent filma, svetoval, naj si naredim *showreel* in vabila na projekcije pošljem čim več agentom, ki iščejo mlade talente. In sem to tudi naredil. Nekaj jih je odpisalo, Robin Hudson iz agencije Olivia Bell pa je bil tisti, ki me je vzel pod svoje okrilje.

Kako ste se letošnji vzhajajoči zvezdniki ujeli kot ekipa? Po energiji, ki smo jo ujeli na odru, delujete kot res raznolika skupina. | Noro je! Res. Gre za enostavno krasne ljudi. Super talentirane, zanimive. In pa čisto drugačne. Redko se znajdeš v družbi toliko zanimivih ljudi, da ti pozornost kar skače in sploh ne veš, komu jo dati v specifičnem trenutku. S kom se pogovarjati, ker bi rad vse čim boljše spoznal. (*smeh*)

»Strogo ločujem profesionalno in osebno življenje. Konec koncev gre za igro ... In smisel nje je igranje.« – TŠ

JEZDECA | 2022

